

OKO

MIROSLAV VÉBR

OKO

Miroslav Vébr

VĚNOVÁNÍ

Tuto knihu chci věnovat vám, kterým do cesty životem vstoupila či vstoupí katarakta, abyste se osvěžili z prvotní hrůzy pomalého slepnutí a důvěřovali pokroku medicíny. Kdyby jen jediný úsměv měl trochu rozpustit obavy a strach z šedého zákalu, který vás potkal, pak splnila kniha účel.

A v neposlední řadě ji věnuji také svému partnerovi Jiřímu, se kterým tvoříme pár už více jak dvě desítky let a založili jsme spolu typickou registrovanou gay rodinu – dva chlapi, dvě bišončí holčičky a adoptovaná kočka Amálka. Za jeho lásku, a hlavně bezmeznou trpělivost, patří dík i tato kniha.

PRŮVODNÍ SLOVO

Autor této humorné knížky Mirek Vébr, můj letitý kamarád, mě požádal o přečtení jeho prvotiny. Rozhodl se jí vydat pro radost a okruh svých nejbližších přátel.

Ta mě tak rozesmála a pobavila, že mě požádal o průvodní slovo.

S radostí jsem přijala. Je úžasný a vtipný vypravěč, skvěle peče a vaří, rád uklízí. Umí si přiznat svoje chyby a velmi si libuje v tom být hypochondr. Na složité životní situace má každý nějaký lék a Mirek zvolil psaní. Navíc se tady objevil COVID a napnelismus ve společnosti a mezi lidmi, což nenesl právě nejlépe.

Kniha začíná jedním letním dnem roku 2020, kde Mirek přišel na to, že nevidí na jedno oko. Komentuje vtipné historky ze života, třeba kterak topil šiškami v kamnech, až to bouchlo, o životě psích slečen Hedvice a Bětušce, o svých strastech u zubaře, operaci oka a láskyplné péči svého partnera Jirky. Mirkův pohled je zároveň i zamyšlení nad tím, co vše v životě skutečně potřebujeme a na čem záleží.

Věřím, že kniha přinese spoustu smíchu do Vašeho života jako mně.

Martina Dvořáková

TO OKO NÁM NEKOUKÁ

Když se řekne: „Tak se na to podíváme“ nebo „Sem se ještě kouknu“, všechno je z obsahu naprosto jasné a není třeba cokoli dodávat, ale ouha...

Jednoho dne tohoto roku, takto ve věku dvaapadesáti let, zrovinka z počátku léta, chopil jsem se fotoaparátu a chtěl jsem juknout do hledáčku, na co že zamírím objektiv, a opět ouha, nebyl jsem s to doostřit a zaboha nešel vyčistit objektiv ani hledáček.

Stále jsem měl ale dojem, že je všechno jakoby potažené párou, zamlžené.

Když jsem se podíval oběma očima, bylo vše normální, tak co je to sakra s tím foťákem. A pak jsem se do hledáčku podíval (omylem) levým okem.

A? Nic, všechno bylo ostré a nikde žádné zamlžení.

Nasadil jsem hledáček na pravé oko. Následně jsem nevěřicně zkoušel oči různě zakrývat až jsem došel jsem k závěru, že pravé oko je asi nějaké „zapráskané“, tudíž jsem obratem pořídil v lékárně cosi „ophtalmo“ v masti, kapky pro unavené oči a čím víc jsem se snažil být svědomitým, tím to bylo stále stejné.

Protože jsem se celé léto pohyboval v důvěrně známém prostředí a všechny vzdálenosti jsem znal z paměti, vůbec mi nepřišlo na mysl, že by mohl být někde problém. Před měsícem

jsem ale vyrazil do Domažlic a jak jsem, tak šel po náměstí, uvědomil jsem si, že se vytratila jistota v odhadu a já se motal, jak pravidelný konzument tvrdého alkoholu po deseti rumech. (Já, absolutní abstinent).

Po příjezdu do kempu se opět všechno srovnalo. A tak jsem se zklidnil v domněnání, že se to nějak spraví a bude zase dobře... nic se nedobřilo, nic se nespravovalo, a tak jsem začal zjišťovat, jak je to na Domažlicku s dostupností lékařské péče o oči.

No, jaká asi? Nehádejte!

Nebudu napínat. NULOVÁ!

V Domažlicích jsou cca tři oční a ti jsou tak zavalení prací, že nové pacienty neberou. Rozšířil jsem okruh až ke Kdyni a dopadl jsem úplně stejně. Pak jsem v zoufalství ťukl na mapě na Klatovy.

Voilà, tam jsem se chytil, a dokonce mě objednali za čtrnáct dní, asi měli volné okno. protože běžná doba pro objednání je cca dva měsíce.

Tak jsem tedy vyrazil směr Klatovy, abych si nechal předepsat nějaké kapky, na to nyní již totálně zamlžené oko a vešel jsem do ordinace.

Byla tam mladá, velmi milá a veselá oftalmoložka, která mě posadila před kanon. Čekal jsem, kdy mi řekne, abych zamířil a vystřelil. Místo toho se začali z kanonu ozývat zvuky jak ze sci-fi filmu. Následně mě šoupla ke druhému obřímu kanonu, kde jsem neviděl opět nic, ale ten vydával ještě divočejší zvuky. Po chvíli bzučení, prskání a bublání jsem najednou uviděl domeček v dálce

na konci cesty. Vnitřně jsem se uklidnil, protože jsem nabyl falešné jistoty, že se to tedy dá zaostřit.

OMYL, nedá.

Zaostřit se dá to oko zdravé.

To nezdravé, pravé oko, kterým jsem celou dobu v okulárech nic neviděl, má degenerativní změnu, takto kataraktu, česky řečeno šedý zákal. Katarakta – takové docela nevinné až přítulné slovo. Hned mi naskočily nilské katarakty na řece, Horovo oko, Reovo oko, vedžat...

Veselá paní doktorka mi přetrhla nit představ a zvesela řekla, že nám to „oko nekouká“ a koukat nebude, pokud ho nebudeme operovat, a to (JUPÍ) sice lze, ale nejdřív za půl roku a s informací, že se mi zhruba do čtyř měsíců ozvou, jsem odjuchal z ordinace.

Stav mých rozkapaných očí sliboval, že si ten den ještě určitě užiji velkou taškařici – jedno nekouká, druhé nesnese světlo silnější svíčky v hluboké tmě a daleko. Vyšli jsme ven... no to byla bašta. Neviděl jsem vůbec nic.

A to jsem se ještě chystal do OBI. No a tam? Tam jsem si to teprve užil do plnejch. Narážel jsem do regálů, do toaletních mís, které tvořily naprosto nečekané překážky vprostřed cesty, málem jsem sejmul pokladní a regál s bateriemi. Užíval jsem si to. Oči jsem měl rozjeté jak pravidelný uživatel halucinogenů a neviděl jsem vlastně nic. Méně veselé bylo, když mi došlo, že tak jak funguji dnes, budu fungovat ještě minimálně do jara, kdy bych se měl dočkat výměny čočky, což je bezbolestné a trvá to asi čtvrt hodiny. Hm, takže holt budu víc opatrný.

Když to shrnu, už jsem rozlil čaj, rozbil sváteční moka šálek a nalil kávu vedle hrnku. Paní doktorka mi vzala moji jedinou jistotu, že by to mohlo být vysokým nitroočním tlakem. Kdepak, tlak mám vínovej a oční nerv je zdrav a vesel. Ne ne, to bude asi dědičné. No, jupí, tak to jsem doma.

V mém těle se usadila snad všechna rodová dědičná zatížení, která byla k dispozici za několik generací nazpět. Od plochých chodidel, silného předkusu, hypersenzitivitě, vysokého tlaku, srdeční neurózy, slabého žaludku atd. atd. až po slabou skoliózu, a pořád to bylo málo, a tak jsem dostal jako dárek ke dvaapadesátinám šedý zákal.

Sice je jednostranný, ale JE TO TAM! Juch.

Tak bych chtěl poděkovat tam nahoru, že je od nich šlechetné, že mi nechali druhé oko jen s jednou dioptrií, a tudíž mohu vidět stereoskopicky do té míry, že to nemá vliv na běžné denní činnosti.

SVĚTLO! POTŘEBUJI HODNĚ SVĚTLA

Od lékařského potvrzení, že na pravé oko nevidím a hned tak nebudu, každé ráno otvírám oči s přáním, aby to levé koukalo. Zatím dobrý.

Myslím, že jsem plně pochopil, co znamená rčení, že někdo „ledva, co oko proloupí“.

Když tedy proloupnu levé oko, což nebývá hned, někdy loupnu a loupnu až proloupnu i celou minutu. Hned, co proloupnu, jdu se dívat na to druhé oko do zrcadla, jestli se třeba neumoudřilo a nečistí se mu čočka.

Sama od sebe... jakože třeba zázrak?

Zatím jsem ale zklamaně zjistil, že na pravé oko vidím v zrcadle rozmazaného fešáka a letmý pohled levého oka mě vždy vrátí do reality. Není to fešák, jsem tam jen já.

Světlo! Potřebuji hodně světla.

Netušil jsem, jak složité je trefit se na talíři do sousta, které je mimo zorný úhel a tudíž „tam to jídlo prostě není“, a navíc je potřeba, aby na talíři byla strava pestrá, jinak mi část talíře splývá do jedné převažující barvy, a navíc mi někam uniká červená. Už jsem se přistihl, že natačím levou stranu blíž k cíli pohledu. Takže to vypadá, že obědu naslouchám. A světlo mi pomáhá, proto i u oběda si rozsvítím stovku žárovku. Já, milovník lampiček – lampičkář, který nesnášel centrální osvětlení!

S tlumeným osvětlením je konec.

Včera jsem se na chodbě málem přizabil, protože drahá polovička nechala na šedočerném koberci u dveří tmavě šedé boty. Nejdřív jsem samozřejmě strašně (ale strašně) nadával a když se Jiří podrážděně ptal: „Co je zas?“, tak jsem zcela pokorně požádal, aby buď dával věci na své místo, nebo aby je dával tak, aby byly v kontrastu s pozadím, který vnímám. Když viděl, že jsem fakt dost „zoufalej“, s útrpným pohledem mě pohládl po hlavě jako blbé dítě a skoro až něžně slíbil, že si na to dá pozor a dal na chodbu silnou žárovku. Boty sice zůstávají dál tam, kde být nemají, ale na chodbě je přeci jen lépe vidět.

Dnes jsem si vyzkoušel nákup v německém Lidlu. Ó to bylo radosti, když jsme vstoupili do obchodu a všude bylo světlo. Nikdo tam s ničím nehýbal, takže nebyl problém najít salám nebo jogurt a do ničeho jsem nevrážel, protože nikde nic nečekaně nestálo.

Nákupy v supermarketech z duše nesnáším a dělá se mi mezi regály obvykle špatně, srdce buší, mžitky před očima a hučení v uších (v Kauflandu v Domažlicích se běžně kácím do mrazáků), v německém Lidlu problémy nemám.

Všude bylo světlo a bylo ho hodně a podlaha je tam skoro bílá, cítil jsem se tam náramně a vysloveně jsem si užíval přehrabování se ve fleecovém povlečení.

Ohó. Vidím bordó! No nekecám, já viděl i tmavě červenou bordó barvu v kombinaci s černou a šedou. Co bych říkal, nebyl čas na velké rozmyšlení, hamižně jsem vložil do košíku vše

dvakrát a hned po příjezdu bylo sepráno a sušilo se to na věšáku, abychom, co nejdříve mohli povlíknout.

Další lahůdka, kterou si užívám, je moje slabost pro světlé, nejlépe krémově bílé plochy v domácnosti. Bílé potahy, světlý koberec, bílá křesla... bílé bišončí slečny.

Obě děvčata, přestože jsou špinavá, elegantně umístěná na gauči či křesle, mi dokonale splývají s podkladem. Došlo to tak daleko, že jsem si je zavolal, klekl si k nim na zem, posadil si je před sebe a dostaly přednášku, že páníček je dobře nevidí a že musí polehávat jen na posteli nebo podlaze, protože ty jsou tmavé a tam je vidím. Koukaly na mně, nakláněly hlavinky do všech stran, a nakonec mi Hedvika přinesla modrého hrocha a chtěla házet.

Rozmlouval jsem s nimi tak sugestivně, že se Jiří přišel podívat, jestli jsem se nezbláznil. Bětuška se dívala velmi rozumně a položila mi na nohu tlapinku, jako by říkala: „My víme, to bude dobrý, teď nám hoď toho hrocha a dej nám to dobré, co máš v kuchyni na pultu.“

Udělal jsem to, co chtěly a po čtvrt hodině házení a tahání se tu o hrocha tu o prasátko, nás Jiří rozehnal, abychom se zklidnili. Holky pak zhlty masovou tyčinku a padly na bílý gauč a usnuly. A já? Já si holt musím dávat větší pozor, než mi někam upadne tělo.

ŠIŠKY! BOROVÉ!

Celé léto jsme tvrdě pracovali, abychom se na podzim rozmazlili třinácti kubíky štípaného dříví. Byla to radost vidět na dvoře tu hromadu a cítit božskou vůni dřeva. Chodil jsem kolem té hromady, bral skoro až nábožně do ruky smolné kusy smrkových polen a bylo mi blaženě.

Z blaženého stavu mě vytrhl Jiří s informací, že nyní nás čeká práce.

Opáčil jsem, že nás čeká oheň v krbových kamnech a příjemné teplo po celou zimu. No nó, to jistě také, ale hlavně se celá ta hromada musí, co nejdřív přemístit do stodoly na štos, aby hezky v průvanu prosychala a čekala tam kryta střechou. Chabě jsem namítl, že na to ani pořádně neuvidím (což byla samozřejmě lež) a že máme přeci plachtu, která poslouží jistě proti dešti dostatečně také, ale bylo to odmávnuto s tím, že jdeme uklízet dřevo.

Přestal jsem vzdorovat a šel pro kolečko. Snažil jsem se vsugerovat si, že mě to baví a že je vlastně strašně prima, když se nemůžu narovnat, protože mi něco vrazilo kudlu do kříže a mezi lopatky. Překládal jsem dřevo z hromady na kolečko a ve stodole jsem to vyklápěl; Jiří to pak roval do štosu. Pravda, nebylo to zrovna nenamáhavé, rozhodně to ale bylo příjemnější než topení šiškami.

Jojo, borové šišky, to je velmi delikátní topivo.

Něco o tom vím a s radostí se o ten zážitek podělím. To jsem tak nasbíral pytel šišek. Velký pytel. Proč? No, protože šišky jsou lepší než brikety. To se říká a je na tom hodně pravdy. Už se ale zapomíná dodat, že dobrá borová šiška se chová (někdy) jako ekrazit.

To jsem si tak před časem sedl před krbová kamna a koukal, jak vesele šišky plápolají. Tu jsem přihodil polínko, pak trochu šišek, pak zase polínko a bylo mi milo. Jiří byl v kuchyni a cosi tam kutil. Po chvíli snivého koukání do žhavých uhlíků jsem dospěl k závěru, že mi to skoro vyhaslo a že je třeba přiložit. Dal jsem na rošt dvě polínka, další dvě přes ně a na ně jsem navršil šišky. Hodně šišek.

A tady začíná veselá historka z natáčení.

V kamnech se nic nedělo, evidentně těch pár uhlíků nemělo šanci cokoli zapálit, a tak jsem přikročil k použití oblíbeného pevného podpalovače, Pepa. To je už od mládí můj univerzální způsob, jak přivést k rozumu i uhelnou briketu, aby hořela. Zapálil jsem tedy kousek a vložil ho mezi polena. Zavřel jsem pevně dvířka a koukal na Pepův plamínek, jak se snaží rozhořet dřívka nad ním. Koukám, koukám a pak už nic nevím.

Probral jsem se zhruba tři metry od kamen; Jiří mě našel ležícího na zádech, jak se podepírám na loktech a tupě zírám na kamna.

To byla prda.

Dvířka dokořán a v kamnech to plápolalo. Když jsem se snažil zvednout, pomalu jsem se rozpomínal, že se v kamnech jen válel dým. Pak se zablesklo a ozvala se dunivá rána, to už jsem ale letěl (zdůrazňuji, že mám 130 kg a bezmála dva metry) vzduchem asi tři metry. To si ovšem nepamatuji.

Sedl jsem si na štokrle a evidentně otřesený jsem čučel na Jiřího, který byl zsinálý a nevěřil, že mi nic není. Chvíli jsem ho neslyšel, jak mi zvonilo v uších. Za půl hodinky už jsem byl opět ve formě, takže jsem dokázal obhájit své počínání tím, že tak, jak jsem vymetl komín já, tak to nezvládne ani nejlepší kominík v celém okrese.

Dostal jsem přednášku, jak šišky zplývují (to byl ten namodralý kouř, co se válel a houstl nad hořícím podpalovačem) a že je zázrak, že jsem v pořádku já, kamna, a nakonec vlastně i barák.

Když nad tím tak přemýšlím, myslím, že tam nahoře mě má někdo opravdu rád a dává na mě pozor, protože já vím bezpečně, že jsem dvířka zavřel na kliku, pevně. Kliky i dvířka jsou neporušená.

Stačilo mi tedy při skládání dřeva vzpomenout veselých chvil s šíškami a hned se mi vlila do žil nová energie. Dnes jsme uložili poslední polínko na štos. Namažu si záda Sněhurkou, zalezu do postele a budu koukat ve tmě na hořící polena; a nebudu vůbec myslet na šišky.